

Kommunstyrelsens verksamhetsutskott

Rapporterade kränkningar till huvudmannen för Nackas kommunala skolor under läsåret 2015/16

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsens verksamhetsutskott noterar informationen till protokollet
- Verksamhetsstödet ska arbeta vidare med att utveckla rutinen för kränkande behandling och chefernas och personalens kännedom om kravet att anmäla.

Sammanfattning

Rektorer och förskolechefer är skyldiga att se till att fall av kränkande behandling av barn och elever rapporteras till huvudmannen. Kommunstyrelsens verksamhetsutskott fattade beslut om hur rutinen för anmälningar av kränkande behandling ska se ut i december 2015. En genomgång av de anmälningar som har gjorts visar att antalet anmälningar har ökat kraftigt från höst- till vårterminen under läsåret 2015/16 och att förskolor och skolor blir allt bättre på att anmäla. Verksamhetsstödet bedömer dock att det ännu saknas anmälningar och att arbetet bör utvecklas vidare.

Ärendet

Kommunstyrelsens verksamhetsutskott fattade beslut den 15 december 2015 (KFKS 2015/786-003) om en rutin för att hantera kränkande behandling. Av den framgår bland annat att en sammanställning av kränkningarna till huvudmannen ska redovisas en gång per termin för kommunstyrelsens verksamhetsutskott. Anmälningarna ska lämnas till huvudmannen för att en bild av hur arbetet mot kränkande behandling bedrivs i alla huvudmannens verksamheter ska kunna skapas.

Att redovisningen denna gång omfattar två terminer beror på att den nya rutinen infördes sent i slutet av höstterminen och att relativt få anmälningar inkommit under höstterminen. Det fanns därför anledning att tro att anmälningsrutinen inte fungerat tillfredställande och Valfärd skola avvaktade därför med redovisningen till efter att vårterminen avslutats.

Personalen är skyldig att anmäla till rektor eller förskolechef om den känner till att kränkande behandling förekommer av barn eller elever. Rektor eller förskolechef ska i sin tur anmäla skyndsamt till huvudmannen som är skyldig att se till att ärendet också utreds skyndsamt (6 kap. 10 § skollagen (2010:800)). Detta gäller även trakasserier eller sexuella trakasserier enligt diskrimineringslagen. Huvudmannen har också ansvar för att hålla sig underrättad om anmälningarna mot kränkande behandling och se till att de åtgärder som ”skäligen kan krävas” vidtas.

Enligt Skolverkets allmänna råd om arbete mot diskriminering och kränkande behandling (SKOLFS 2012:10) kan huvudmannen delegera utredningsansvaret till rektor, vilket har skett i Nacka. Delegationen finns i punkt 62 i kommunstyrelsens delegationsordning. Rektor kan välja att delegera själva rapporteringen till någon annan i organisationen. De allmänna råden anger också att alla kränkningar ska rapporteras och att rektor eller förskolechef inte ska värdera hur allvarlig kränkningen är. Om kränkningen även innefattar hot och våld enligt arbetsmiljölagen behöver även en anmälan göras enligt KIA-systemet.

Centralt för bedömningen av om den anmälda händelsen är en kränkning eller inte, är barnets eller elevens upplevelse. Det är viktigare än om det gått att fastställa att det faktiskt skett en kränkning. Kan utredningen inte konstatera att det skett en kränkning utan att det stannar vid en kränkning avslutas ärendet. Förskolan eller skolan är skyldig att anmäla kränkningen, utreda den och åtgärda den. Skolinspektionen eller Barn- och elevombudet kan pröva frågan i alla tre avseendena. Om de skulle konstateras att kränkning skett men att den inte åtgärdats eller utretts kan Barn- och elevombudet kräva vite av den aktuella huvudmannen.

Nedan följer en sammanställning av de anmälningar som gjorts till Valfärd skola under höstterminen 2015 och vårterminen 2016. Under hösten 2015 och fram till maj 2016 använde skolor och förskolor den rapporteringsrutin som användes när ansvaret för att hantera kränkande behandling som skapats av utbildningsnämnden när frågan låg under utbildningsnämndens ansvar. I maj infördes en ny rutin för rapportering via webben med personuppgifter men med dubbel kryptering.

Under läsåret 2015/16 har några skolor i Nacka blivit anmälda för kränkande behandling till Skolinspektionen alternativt Barn- och elevombudet¹. En del i utredningen är då en granskning av om händelsen som anmälts också har anmälts till huvudmannen. Om det inte har varit fallet har Nacka kommun fått ett föreläggande att se till att skolorna alltid anmäler kränkningar till huvudmannen. Det har skett i fem fall under föregående läsår.

¹ Om en anmälan från en vårdnadshavare mot en skola eller förskola enbart rör kränkningar hanteras den av Barn- och elevombudet, men om även andra frågor tas upp i anmälan hanteras den av Skolinspektionen.

Om redovisningen

De anmälningar som görs är känsliga beroende av händelsernas karaktär men också med hänsyn till de inblandade. Det är viktigt att de inblandade inte ska kunna identifieras via denna redovisning eftersom det bedöms att det skulle vara till men för dem. Därför redovisas bara händelserna med avseende på antal per enhet och händelsernas karaktär på ett mycket övergripande sätt så att det inte går att koppla händelser till enheter.

Höstterminen 2015

Under höstterminen anmälde tio skolor 43 fall av kränkningar till huvudmannen enligt den rutin som fastställts när ansvaret för rutinen fanns hos utbildningsnämnden. (Se tabell nedan. Enheterna redovisas i alfabetisk ordning).

Enhetsnamn	Antal anmälningar
Björknäs/Centrum ²	3
Björknässkolan	1
Igelboda skola	3
Järla skola	21
Myrsjöskolan	3
Neglinge skola	1
Sickla skola	1
Skuru skola	6
Sågtorpskolan	3
Älta skola	1
Totalt	43

Anmälningar gäller kränkningar av varierande slag där elever utsätter varandra. Bland de anmälda kränkningarna är verbala kränkningar och slag vanliga men det förekommer även fysiska kränkningar och våld som stryppgrepp och bett. Kränkningar av sexuell karaktär har också rapporterats samt utfrysning. I något fall har även kränkningar via sociala medier anmälts.

Skolorna har rapporterat enstaka kränkningar utom Järla skola som har anmält flest kränkningar. Det är Välfärd skolas bedömning att det beror på att skolledningen arbetat där för att säkerställa att allt rapporteras enligt kraven i de allmänna råden. Skolan har också haft några anmälningsärenden under föregående läsår där föräldrar anmält kränkningar till Skolinspektionen, vilket gjort att skolledningen tagit tag i anmälningsskyldigheten på nytt.

² Här avses Centrumskolan dvs. den särskilda undervisningsgrupp som ingår i Björknässkolan.

Noterbart är att 11 skolor inte alls anmält kränkningar under höstterminen 2015. Ingen kommunal förskola anmälde heller någon kränkning under höstterminen.

Vårterminen 2016

Under vårterminen 2016 ökade antalet anmälningar tydligt. 16 grundskolor har rapporterat, samtliga tre gymnasieskolor och dessutom tre förskolor. (Se tabell nedan. Enheterna redovisas i alfabetisk ordning). Under våren var det bara fyra skolor som inte rapporterade kränkande behandling men däremot saknas ännu de flesta förskolorna. De typer av kränkningar som registrerades under hösten återkom i liknande former under vårterminen, dvs. våld och slag, utfrysning och kränkningar via sociala media. I tre fall har anmälningarna gällt att skolans eller förskolans personal ska ha kränkt barn eller elever.

Det som är nytt under våren är tre anmälningar där vårdnadshavare har upplevt att deras barn blivit kränkta men där skolan inte kunnat finna att kränkning skett efter sin utredning. Skolans personal har ändå anmält händelserna till huvudmannen eftersom det är elevens upplevelse av kränkning som ska vara avgörande för anmälan till huvudman.

Enhetsnamn	Antal anmälningar
Björknäs/Centrum	2
Björknäs förskola	2
Boo Gårds förskola	1
Igelboda skola	9
Järla skola	30
Källans förskola	1
Myrsjöskolan	8
Nacka Gymnasium Natur och teknik	1
Nacka Gymnasium Samhälle	2
Neglinge skola	3
Orminge	1
Saltsjö-Duvnäs skola	6
Samskolan	5
Sickla skola	3
Sigfridsborgsskolan	24
Skuru skola	8
Stavsborgsskolan	6
Sågtorpskolan	11

Vilan	3
YBC	1
Älta	1
Älta skola	1
Totalt	129

Järla skola har fortfarande flest gjorda anmälningar medan antalet anmälningar från Sigfridsborgsskolan ökat kraftigt. Ökningen på Sigfridsborg har skett till följd av två anmälningsärenden gällande kränkningar där Barn och elevombudet avgjorde en under året och där ett föreläggande om att anmäla till huvudman beslutades.

Verksamhetsstödet bedömning

Under läsåret har verksamhetsstödet arbetat vidare med att utveckla formerna för att anmäla och för att upplysa skolorna om hur lagstiftningen ser ut på området och hur Barn- och elevombudet (BEO) och Skolinspektionen har bedömt kränkingsärenden. Tjänstemän hos BEO besökte chefsmötet under höstterminen och i slutet av vårterminen skedde en genomgång av aktuella ärenden och den nya rapporteringsrutinen för rektorer och förskolechefer. I början av höstterminen 2016 har ett nytt informationstillfälle kring kränkande behandling och anmälan till huvudman anordnats.

Det är svårt att bedöma om antalet anmälningar om kränkande behandling speglar antalet faktiska kränkningar ute på skolorna. Med tanke på att antalet barn och elever i de kommunala skolorna överstiger 12 000 under läsåret 2015/16 och alla enheter inte har anmält, är det svårt att göra en annan bedömning än att det saknas anmälningar. Vad den verkliga siffran borde uppgå till är däremot omöjligt att veta. Antalet anmälningar tredubblades under vårterminen, vilket beror på att skolor och förskolor fått bättre kännedom om kravet på att anmäla. Det mesta pekar ändå enligt vår bedömning på att det verkliga antalet är ännu större.

Verksamhetsstödet uppfattning är att förskolor och skolor lägger mycket arbete på det förebyggande arbetet mot kränkande behandling och likabehandling och att barn och elever därför är trygga i mycket hög grad. Av årets kundundersökning framgår att eleverna känner sig trygga i skolan. I åk 8 har 90 procent av eleverna angett att de är trygga. Föräldrar med barn i förskolan har också angett att deras barn är trygga - 96 procent. Värdena på dessa frågor har varit höga i Nackas kommunala skolor under de tre senaste åren. I Nackas kommunala gymnasieskolor har också eleverna angett att de känner sig trygga. 2016 svarade eleverna på YBC att 92 procent känner sig trygga och på Nacka gymnasium 94 procent. Notera att frågorna i kundundersökningen inte ställs till alla elever och föräldrar utan till vissa årskurser.

De likabehandlingsplaner som lämnats in till Skolinspektionen och Barn- och elevombudet i samband med de anmälningar som avgjorts av myndigheterna har inte i något fall kritiserats. Det är ett tecken på att det förebyggande arbetet mot kränkande behandling håller en god nivå. Däremot har Nacka och skolorna fått kritik av Barn- och elevombudet alternativt Skolinspektionen i några fall för att man inte anmält kränkningar till huvudman eller genomfört tillräckligt omfattande utredningar tillräckligt fort i samband med kränkningar mot elever.

Trots att antalet anmälningar ökar bedömer verksamhetsstödet att barn och elever till största delen är trygga i verksamheterna. Arbetet för att motverka kränkande behandling bör dock utvecklas vidare både på enheterna och från verksamhetsstödet sida.

Konsekvenser för barn

Det är viktigt att skolor och förskolor rapporterar kränkande behandling så att nämnden för skolan får en god bild av situationen vad gäller kränkningar. Att skolor och förskolor rapporterar kränkningar till huvudmannen bidrar till att huvudmannen kan bedöma barns och elevers trygghet i skolan.

Helena Ekwall
Enhetschef

Per Gunnar Rosengren
Utbildningsstrateg